

Zarandul

ORGAN INDEPENDENT — CULTURAL, ECONOMIC ȘI DE INFORMAȚII — DIN VALEA CRĂȘULUI ALB.

APARE SUB CONDUCEREA UNUI COMITET.
REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIJA:
BRAD.ABONAMENTE: 80 lei anual, 6 luni 40 lei,
Instituții și bănci 150 lei.
Muncitorii minieri 50 lei.

APARE ÎN FIECARE JOI

Scoala superioară țărănească

D. prof. Gusti este omul care, în aceste vremuri de fundamentală pre-facere pe teren școlar, lipsea ministerului culturii poporului. Sfredelind afund în pătura prea puțin studiată: mediul rural, având o adâncă intuiție a realităților, -- trece la înfăptuire.

Preocuparea de căpătenie a d. ministru Gusti este ridicarea prin cultură a satului. Deci, ochii săi sunt atenți și mai mult asupra școalăi sătești, aceea care e chemată să răspândească lumină și căldură sufletească până în cele mai adânci straturi ale poporului. Și e bine aşa.

Trebue ridicată prin cultură pătura țărănească, arborele nostru național; căci prin știință de carte își va fixa clar, în suflet și înimă idealul național. Nu se știe ce ne aduce ziaua de mâine; trebuie să fim pregătiți.

„Poporul nostru este cel mai desăvârșit aluat, cu care se face totul pentru mărirea neamului, dacă arătându-i cu bunăvoie, vom deștepta în el increderea, perdută prin secoli de suferință și înșelătorie; dacă vom căuta prin pilde să-i dovedim ce poate să scoată el de pe pământul său.

Să-l convingem cu exemple că el e unul din rurali cei mai fericiți, ca întindere de pământ, din Europa; că el locuște c țară binecuvântată prin situația sa fizică; că pământul pe care asudă la muncă este unul din cele mai rodnice și că-i trebuie numai pricepere mai de aproape a sistemului de cultură actuală pentru a fi mai cu cuprindere și mai mulțumit ca în prezent".

Si în acest scop d. ministru a hotărât să înființeze o școală, cu scopuri practice, ce a denumit-o „Școală superioară țărănească“.

Deocamdată vor lua ființă cinci școli superioare sătești, cu titlul de experiență. Cu organizarea lor a fost înșarcinat d. inspector general școlar P. Petrescu, o strălucită personalitate a învățământului nostru primar și d. I. C. Petrescu, prof. universitar, fost învățător.

Deoarece și Bradul va fi unul dintre cele cinci centre, unde va funcționa o astfel de școală, d. inspector general P. Petrescu a venit săptămâna trecută în orașul nostru, pentru a se confațui cu profesorii, învățătorii și ceilalți intelectuali din ținutul nostru, care-i interesează problemele școlare.

In ședință ținută în sala profesorală a liceului, d. inspector general a făcut următoarele comunicări:

Școala, pe care o preconizează s-o înființeze ministerul, propriu zis va

face parte din ciclul al II-lea din învățământ. Ea nu dă drept la nici o diplomă, ci înțelegează să pregătească și să dea pe viitorii conducători ai satelor: primari, preș. comit. școlare, notari (în vechiul regat) etc.

Durata cursurilor vor fi de 4 luni. Cursurile vor începe la 1 Nov. și se sfârșesc la 1 Martie.

D. Inspector general școlar P. Petrescu

Elevii care vor fi obligați să frequenteze școală vor avea vîrstă între 18—25 ani. Indiferent că sunt căsătoriți sau nu. Numărul total al elevilor într-o astfel de școală nu va trece peste 35, fiind deocamdată, câte unul din fiecare comună.

Selecția tinerilor designați a merge la această școală se va face cu ajutorul învățătorului și preotului.

Cunoștințele ce le vor căpăta în această școală vor fi în legătură directă cu viața dela țară; astfel, vor învăța despre agricultură: sol, subsol, analize, întreținere, etc. Pomicultură: semănare, îngrijire, altoare, etc. Pășuni, păduri etc. Contabilitatea agricultorului. Cultură generală: Istoria românilor, geografia țării, religie etc. Educația cetățenească: drepturile și datoriiile cetățeanului etc.

Tot timpul cât vor dura aceste cursuri, elevii vor fi interni. Aci se va aplica în largă măsură conducerea de sine a școalei.

Directorul, — căci va fi un director designat de minister, nu va avea alt rol decât să supravegheze. Elevii vor fi acei care lucrează efectiv. Ei vor face cumpărăturile pe piață, ei vor împărti alimente colegilor lor, ei vor face contabilitatea cheltuelilor; într-un cuvânt ei vor conduce totul.

Materialele ce se vor preda sunt împărțite pe ședințe.

Întreținerea elevilor, plata profesorilor ar costa pe minister 250—260.000 lei. Absolvenții acestei școli vor beneficia de reducerea serviciului militar. In principiu s'a hotărât înființarea acestei școli la Brad, fiind afiliată liceului „Avram Iancu“.

Buletin politic.

INTERNE

Membri delegați permanenti ai partidului liberal ducist au fost chemați pentru ziua de 30 Sept. Sâmbătă în Capitală.

Duminică 1 Oct., a avut loc ședința comitetului central al partidului.

Partidul Național-agrar a avut o între-nire la Bistrița-Năsăud.

Au luat parte și dnii Octavian Goga, I. Petrovici, Stan Ghilescu, Văljan etc.

Convenția comercială și economică încheiată cu Spania care a expirat în 4 Oct. c., a fost prelungită pe 2 luni până la 4 Decembrie a. c.

Președintii organizațiilor județene precum și membrii Comitetului Central al partidului liberal-georgist, au fost convocați pentru o sfatulă în ziua de 4 Oct. *

Mareșalul Prezan se află grav bolnav la moșia sa din județul Roman.

Prințipele Nicolae, Sâmbătă a sosit în București.

D. M. Popovici ministrul de justiție a plecat Sâmbătă seara la Sovata, unde va avea o întrevedere cu d. Maniu.

La Sovata va sosii și d. Mihalache. După aceste întrevederi va fi convocat comitetul executiv al partidului național-țărănesc.

EXTERNE

Prințesa Elizabeta a Greciei, a logodit cu contele bavarez Toering.

In Cuba a început altă revoluție. S'a produs o gravă ciocnire între comuniști și trupă. Cinci persoane au fost ucise iar 16 grav rănite.

D. Stoica, ministrul României la Sofia a fost primit în audiență de Regele Boris.

Se comunica că d. Titulescu, a avut la Geneva — Sâmbătă 30 Sept., întrevedere de două ore și jumătate cu d. Paul Boncaur.

Apo. d-sa a văzut pe d. Beck, ministrul de Externe al Poloniei și pe preș. delegații turcești.

— Zilele acestea se va deschide la București conferința internațională de căi ferate.

Vor lua parte 240 reprezentanți ai administrațiilor de căi ferate europene. Deosebita vor participa și delegații Sovietelor.

— Se vor schimba bancnotele de 1000 lei. Operațiunile de schimbare vor începe la 16 Oct. c., Biletele noi vor avea un desen în diferit de cele actuale și vor fi execute în mai multe culori.

— Ideea dezarmării întâmpină dificultăți.

In China — ținutul Ping Kiang — băntue frigurile palustre. Această epidemie a săcerat, până acum, peste 50.000 oameni.

Cadavrele — cele mai multe — rămân neîngropate, deoarece nu se găsesc oameni care să se ocupe cu această meserie.

In Franța, — în ținutul Beauvais, — poporul englez și francez au ridicat un monument în amintirea victimelor — 47 la număr — de pe dirijabilul „R. 101“.

Suferințe basarabene

Cei care cred că e mai rău la noi decât oriunde pe lume și-să blasfemă țara n'au decât să se uite ce se petrece la Rușii comuniști de peste Nistru.

Sânt acolo sate moldovenești mari, frumoase și vechi. Unele diutur'însele sănt din timpurile cele mai depărtate: alți oameni decât dânsii nu s'au po-menit acolo. Pe o samă dintre dânsii i-au mânat ostașii ruși când duceau războiu cu Turcii prin locurile noastre.

Acuma omul Guvernului îi despăie de tot ce au. Agonisita de atâția ani se împrăștie în mâinile tălharilor. Clopotele au amuțit în biserici. Iar, pentru că sărmanii de ei își apără avutul, credința și familia, călăii s'au pus asupra lor să-i mute în celalt capăt al Rusiei, în Siberia cea înghețată.

Uni, fug spre noi căutându-și mântuire. Dar pe ghiața Nistrului îi urmăresc puștile și mitralierele. Morții nu se îngroapă; îi rup câinii flămânzi.

Ajutor nu le putem da la ei acasă; numai pe fugari îi putem primi cu toată dragostea. Dar din nenorocirea lor grozavă să ne deprindem: a ne prețui și iubi țara asta miloasă și bună.

(Neamul Românesc).

N. Iorga

Citiți cărțile bune!

Unul din mijloacele prin care se poate ridica starea morală, intelectuală și materială a unui popor, este școlar.

Privind asupra situaționii școlare din țara noastră, vedem cu bucurie (mai ales acum după războiu), că numărul lor s'a înmulțit pe fiecare an, și încât putem zice că nu mai există comună fără școală. Cu toate acestea însă, rezultatele nu sunt atât de imburătoare. Multe sunt cauzele. Cele mai însemnante sunt: copilul săteanului absolvind cursul șc. primar se dă cu totul ocupăriunilor de gospodărie — afară de puțini care urmărează în alte școli, — și-a că de carte nu și mai amintesc.

Cunoștințele căpătate în școală, multe sau puține se uită. Din cauza aceasta mulți ajung să nu mai putea să citească, ori să scrie ceva. Acest neajuns însă, oamenii cu dor de binele neamului, au căutat să-l înălțure prin diferite mijloace, între care primul loc îl ocupă bibliotecile. În țările civilizate atât prin orașe cât și prin sate, se găsesc biblioteci de mult. În țara noastră cele mai vechi biblioteci le avem în București, Iași și alte câteva orașe. Biblioteci pentru săteni însă, s'au înființat abia în anul 1897, când nevăzutul și marele Spiru

Haret, pe atunci Ministrul Cultelor și Instrucției publice, înființează de odată peste 320 biblioteci pe care le atașează pe lângă șc. rurale. Că era nevoie a se înființa astfel de biblioteci nu mai începe discuție. De ce! Fiind că mijloacele săteanului pe atunci erau restrânse ca și acum. Atunci, ca și acum chiar de se găseau sau se găsesc din cei care cumpără, din neștiință sau banii pe cărți rele, în care în loc de povetă bune, de îndrumări spre bunul trai, de sfaturi cum să-și alcătuiască gospodăria sau să-și caute sănătatea, cumpără numai lucrări care le otrăvesc sufletul și le strică înimă. Trebuie sătul de toată lumea că, precum printre florile câmpului se găsesc unele care ascund otrăvuri vătămoatoare, tot așa și printre cărți se găsesc unele cu otrăvă sufletească. Câte miile de sinucigași și asasinați n'au fost decât tristul rezultat al cetății romanelor veninoase? E sătul că sunt unii oameni fără suflet, unii neguștori vrășmași nouă, care nu doresc binele neamului, și care caută să căștige parale ne păsindu-le nimic dacă scrierile lor, pline de otrăvă, aduc rău țării și neamului nostru. Sătul pe oricine și mai ales pe săteni, să alege și să ceară cărți (ce se dau gratis spre a se ceta) dela bibliotecile de pe lângă școalele primare, unde se găsesc tot felul de cărți, care le arată cum se cresc albinele, cărți care să-i învețe despre cultura și păstrarea legumelor, despre sistemele de altoit, despre agricultură, arătându-le felurile de pământ și plantele ce reușesc în fiecare pământ, apoi model de îngrășare și lucrare al pământului, despre îngrijirea vitelor, alegerea lor; despre îngrijirea sănătății și tot ce-i va fi folosit în viață.

Se mai găsesc și cărți cu poezii și povești frumoase și instructive, apoi cărți în care e scrisă istoria neamului, faptele bărbătilor care au muncit fără preget și care chiar și au jertfit viața pentru apărarea patriei. Iubiti săteni și cititori, când aveți timp liber căutați și cărți, căci gustul de căritate este cel mai bun chezaș al culturii, căci el, fiind o necontenită nevoie de știință și desfășurare sufletească, vă ține mereu în legătură cu cartea prin care ca printre o fereastră fermecată, te poți uita peste timp și spațiu, văzând toate căte au fost și căte sunt; căci cartea e arhiva umanității. Cine are gustul de căritate nu se teme de ură și de singurătate, căci n'are decât să deschidă o carte și să stea de vorbă cu înțeleptii și cu poetii, să vadă îndepărtatele frumuseți ale fizicii, să admire virtuțile prea rare și să-și lumineze mintea și pașii prin sfaturile ce-i dă experiența veacurilor și prin îndemnul ce-i aduc cărțile noi. Citiți dar căt mai mult cărți bune, căci cărțile lor, nu e decât o conștiință cu oamenii căi mai cinstiți ce au fost, sunt și vor fi!

Ioan Trifan

— Lasă cărmoaja băete. Stați tăti zâna cu cărmoaja sub nas! Luați vreo carte și citiți. Nu vă gândiți numai la burtă.

Astfel, ne-am obișnuit să trăim, mai mult în imagine, să ne închipuim viața neînținută, ca între ingeri, iar realitatea ca 'n vis.

Din pricina aceasta doi, cei mai buni colegi M. Buruiană și D-tru Mihalache, s'au distrus, îndată ce au dat cu capul de realitate. Ei au fost primele pierderi, pe frontul luptelor dintre "spiritualitate" și realitatea crudă...

* *

M'am dus la București, ca să-mi aleg post, cu ceva mai târziu decât ceilalți colegi. Funcționasem puțin în satul vecin. Viața reală mi se părea cu totul ostilă. Acum însă, era anunțat, că nu vom fi numiți decât în teritoriile alipite. Cu toate acestea, speram, că voi fi favorizat de soartă și voi fi lăsat acolo unde doream.

Voi cere audiență la dl ministrul și trebuie să-mi aprobă să rămân în patria mea.

Dar numeroasele audiențe pe la mai marii zilei, m'au făcut să înțeleg, că sunt un

Din Aninoasa

In Aninoasa, de cătăva vremi, nu există început de an școlar, fără agitații șoviniste. Harnici preoții (reformați și rom. cat.) se dedau cu mare îndrăsneală la aprigă acțiune de maghiarizare, a tot ce nu este ungur, dar slab din punct de vedere al caracterului. El strigă cu gura mare și scriu în toate pamphlete ungurești (ex. Keleti Uisag din 16 și 19 Septembrie 1933 și Erdely Lapok din 19 Sept. a. c.) că toti copiii de Ceh, Polon, Rutean, Italian, German, Sârb etc... trebuesc, în virtutea libertății vinovate, acordată de statul român, să fie infectați cu virusul șovinist maghiar încât din ei să crească, cei mai buni unguri și cei mai infocați revizionisti.

Ba mai mult, chiar România, care din obișnuință mai vorbesc în familie, limba maghiară, trebuie să-și crească odraslele în același spirit revizionisto-șovinist. Pentru ajungerea scopului nu se ostenesc a se folosi de orice mijloace. Încearcă chiar să întimideze autoritățile.

In calea lor a adus D-zeu pe directorul școalei primare. Aceasta, a sesizat Ministerul Instrucției de toate abuzurile și îndrăsnelele acestor preoți, încât Ministerul, a ordonat aplicarea legii față de toti acei care s'ară să seduși de iridentiștii interesați.

Deaci, directorul școalei are zilnic neplăceri, iar ziarele ungurești, flueră a pagubă. Credem că ar fi cazul să se ia măsuri mai drastice contra lor.

M.

Cântec popular

Foaie verde mărăcine
Ce-o avea lumea cu mine?
Nu-i fac nici-o stricăciune,
Doar iubesc ce-i drag pe lume.
Doamne, dușmanele mele,
Fă-le, Doamne, petricele,
Sătrec cu neica pe ele.
Doamne, dușmanii mei,
Fă-i, Doamne, bolovănei,
Să trec cu mândra pe ei.
Doamne, dușmanul meu,
Dă-i Doamne... da mi-i da rău:
Dă-i un plug cu patru boi
Și ia-i ochii amândoi,
Dă-i un car cu patru roate
Și ia-i mâinele din coate!
Culese de P. Pătroescu-Polovragi.

— Statele-Unite ale Americii și-a construit un hidro-avion (avion care merge și pe apă) ce a costat 20 milioane lei.

Pe oră face 240 Km. și poate purta zece bombe marine.

"ce", atât de neînsemnat, încât, oricât aș insista, este zadarnic.

Trebue să mă deprind cu ideia plecării în necunoscut. Dar tare-mi era groază de lume, de besna în care se sbate.

Și unde să mă duc? Nu cunoșteam nici Ardealul, nici Basarabia. N'aveam pe nimic la care să mă duc. Fusesem la Cluj, o singură dată și mi se păruse totul, foarte frumos, dar cumplit de neînțelus.

Ardealul însă mi-era drag din copilarie. Imi vorbise mama, care era de origină ardeleană. Citisem orice carte-mi căzuse în mână și care spunea de viață și suferințele de acolo. Ne vorbise mult, fostul nostru învățător, mort în război pe la Ghimeș. Imaginea și cuvintele lui, erau mai vii ca oricând, în conștiința mea. Acest om, avea adevărate presimțiri.

— Copii, mai sunt frați de ai noștri peste Carpați și peste Prut — ne repetă în lecții, cu orice ocazie potrivită.

— Ei sufăr sub stăpânire străină. Nu uități. Va suna ceasul în curând. Vom fi che-

Inceput de carieră

2. Alegerea posturilor

de: Mibo

Am eșit din școală cu o erzie. Ajunsem să ne disprețuim corpul și să trăim mereu atrași numai de "spiritualitate"...

— "Spiritualitatea este ce este în lumea aceasta" — ne-o repeta directorul adesea.

— Spiritualitatea este eternă. Omul trebuie să tindă către acea spiritualitate divină din care a fost creiat. Nu stomacul și umplea lui, este adevăratul scop al vieții...

Si cu acest idealism pur, ne mai trecea de foame. Căci, fără să vorbesc cu patimă, pe atunci fasolea era la mare onoare. Zilnic, nu lipsea de pe masa noastră. Era răsboiu; și țara trebuia să dea ostașilor ce avea mai bun...

Ne mai cumpăram dela Nistor, — șoferul școalei — atunci când aveam bani, — căte „un sfert de pâine”, cu 5 lei. Si, Doamne, bună mai era!...

Dar de se nimarea să ne găsească directorul, ne mustre cum se cade:

Arborii fructiferi și importanța lor

Arborii, și cei fructiferi îndeosebi, sunt foarte trebuincioși în jurul caselor dela țară.

Vara și toamna ei ne dă fructele lor atât de plăcute și gustoase, iar prin ei fiinși când acești arbori sunt întreținuți conștiincios împodobesc foarte frumos locurile pe unde trăesc.

In toate anotimpurile arborii fac un adăpost contra vânturilor, ferindu-ne casele de o parte din furia lor. Iarna mai cu seamă acest adăpost este foarte bine simțit. El devine și mai apreciat atunci când în jurul fiecarei case dintr-un sat întreg găsim copaci, căci s'a văzut din experiențe sigure că în mijlocul arborilor clima este mai puțin aspră.

Arborii fructiferi pot deveni la țară și un isvor pentru traiu, dându-ne un venit oarecare. Acest venit este cu atât mai important cu cât întreținem copacii mai bine, cu cât punem mai multă grije, mai multă dragoste chiar în cultura lor.

Ei ne dă o ocupație usoară, căci după ce au fost puși în pământ, nu cer decât puține îngrijiri, anuale și cât se poate de plăcute. Sămânța lor se seamănă mai întâi într-un loc deosebit numit răsadniță și de acolo după doi dela răsărire putem să ducem tinerele plante în locul unde va trebui să-și facă viață.

Acolo se fac gropile trebuincioase pentru acest scop. Ele trebuie făcute largi (pot să aibă chiar 1 m. diametru și 0,40 adâncime) și la o depărtare între ele atât de mare încât copacii când vor crește să nu se atingă niciodată între ei. Gropile le umplim cu pământ bun și în acest pământ așezăm rădăcinile copacilor, căutând a păstra rădăcinilor pozițunea ce au avut-o în pământul răsadniței.

Fiecare gospodar dela țară trebuie să aibă la îndemâna pământ bun, căci are trebuință de dânsul foarte adesea în grădina sa. Pentru a-l avea, trebuie să facem mai la o parte în grădină o groapă (de formă dreptunghiulară de obicei) în care punem toate gunoiele și toate resturile vegetale ca să putrezescă. În această groapă e bine să păzim trei despărțituri și în fiecare din aceste despărțituri se aruncă resturile din timpul unui an.

Când vara este secată, cum se întâmplă foarte des la noi, atunci pentru a putrezirea să se facă mai ușor, este trebuincios să mișcăm gunoiul și să-l udăm.

In al treilea an, pământul bun despre care am amintit mai sus, este făcut din putrezirea acestor rămășițe și deșerțând a treia parte din groapa cu gunoiu, putem să-l întrebuijăm umplând groapa făcută pentru a așeza plantele aduse din răsadniță.

După doi sau trei ani dela răsădire va trebui să altoim copacei. Arborii fructiferi neal-

toși nu ne recompensează îndestul munca noastră, pentru că fructele reie căpătăm dela ei, nu sunt plăcute la gust, dându-ne mai mult un arbore de pădure sălbatic, de cât un arbore fructifer propriu zis.

Altoarea se face foate ușor și fiecare om poate să învețe această operațiune, care este un foarte frumos exercițiu pentru cineva, ce locuește la țară.

In adevăr, ce lucru poate fi mai nobil decât acela prin care se caută să se perfecționeze creațiunea? Ce placere mai mare poate să simtă cineva decât când vede că poate face minuni, când vede că din părul ce făcea pere care nu puteau fi mâncate, poate să scoată niște fructe ce se topesc în gură?

Da, îmi place foarte mult să văd cum prin mâna mea trandafirii es frumoși, cum pe copacelul acela fără valoare îl pot face să dea niște flori atât de frumoase.

Dar fructele ce le dău copacii altoiști de mine îmi par mult mai bune, mult mai plăcute la gust, pentru că mă văd oarecum părintele lor și părintele cum să nu-și iubească fiili, ori și cum ar fi ei? În grădina noastră însă putem să facem cât am voi de bine, să alegem ce este bun și ce ne place, încât cu mâna sigură putem face dintr-un măcieș și un trandafir frumos, iar dintr-un mărăcine putem face arborele fructifer ce-l dorim.

(Va urma).

Plata învățătorilor suplinitori.

Ministerul Instrucțiuni a dat o decizie prin care stabilește modul de salarizare a învățătorilor suplinitori.

Pentru cazurile de boala și de naștere, când ministerul nu poate plăti salariul întreg al suplinitorului precum și pentru studii universitare se pot acorda concedii membrilor corpului didactic primar plătindu-se suplinitorii din salariul titularului, după cum urmează:

I. 1700 lei lunar în municipi și în orașele de categoria 2 și 3;

II. 1500 lei lunar pentru școale primare din celelalte orașe;

III. 1200 lei lunar pentru școalele din comunele rurale.

Același tratament se va aplica și membrilor corpului didactic primar, cari nu au putut fi detașați pentru apropiere între toți, însă numai cu avizul motivativ al Inspectorului școlar respectiv.

Nimeni nu mai ocupă posturi, decât în Basarabia. Căci toți se fereau de Basarabia „comunistă”?

Ei ce să fac? Mi-au trebuit două zile pentru a mă convinge să plec în Ardeal și acum, nici acolo nu se mai poate.

Dar această convingere trebuie să oducă la înțelegere.

Pentru ce am sacrificat eu atunci toate planurile mele, toate combinațiile de viitor, și m'am hotărât să plec în necunoscut?

Am început din nou seria audiențelor. Cu mari greutăți am primit favoarea de a mă da un post în Ardeal. Si numeroase planuri, au început să se țese în mintea mea. Si din ce în ce ideea că voi cunoaște Ardealul, că voi putea face și eu ceva pentru ei, prin de rădăcini tot mai adânci.

Am căutat pe hartă. Mi-am ales postul din comuna U.

— Ați putea dv. să-mi dați vreo lămurire în legătură cu școala din comuna U., județul H. Intrebai pe dl cu tabloul posturilor vacante.

Povățuiri creștinești pentru săteni.

Ajută celui năcăjit

Dumnezeul nostru al creștinilor este Dumnezeul păcii, al dragostei și al iubirii de oameni. De aceia nicio lege de pe lume nu învață pe oameni atât de mult să facă fapte bune cum ne învață sfânta noastră Evanghelie. De aceia nici nu este pereche învățăturii sale blânde în lumea întreagă. Si potrivit învățăturilor Domnului nostru Iisus Hristos, scrise în sfânta Evanghelie și în povățurile sfintilor părinți ai Bisericii noastre, creștinul este dator a face numai fapte bune. Iar printre acestea stă ajutorarea celor în năcăzuri și în suferințe sau în primejdii.

De știi vre-o văduvă bătrână și săracă, du-te și-o ajută; de cunoști copii săraci și fără ajutorare, hrănește-i, îmbracă-i și dă-le sprijin să învețe carte; de auzi de vre-un bolnav sărac, du-te și-l măngâie și-l ajută să cumpere leacuri; că mare pomană sănt toate aceste fapte și mare răspplată vei avea de la Dumnezeu.

Nu trece cu nepăsare pe lângă omul năcăjit, ci întreabă-l ce năcăz are și-l măngâie cu o vorbă bună, sau cu o povăță, sau cu vre-un ajutor. Că mare pomană este a ajuta celor năcăjiți.

De ești pe cale și vezi că altuia i s-a stricat căruța sau fi moare vita, sau i s-a întâmplat vre-o nenorocire, nu trece cu nepăsare pe lângă dânsul, că greu păcat faci, ci oprește-te și vină-i în ajutor cum vei putea mai bine.

De ești în căruță și vezi vre-un drumeț pe jos, oprește-te și, de ai loc, ia-l cu tine până la locul în care îl poți duce, și de-i bătrân și de-i Tânăr, cunoscând că mare ușurare îi vei face și frumoasă faptă creștinească săvârșești.

Să fim blâzni și iubitori de oameni, precum și Dumnezeul nostru este „Dumnezeul miloșilor și al îndurării și al iubirii de oameni”.

Milă trebuie să avem și de vite. Să le hrănim, să le adăpăm și le căutăm la boala. Nu este iertat a bate vitele, nici a le chinui în munci peste puterea lor.

† Visarion, Episcop de Hotin.

Cinema „ORIENT“ Brad

Duminică 8 Oct.

»Gloria«

zborul peste ocean

O dramă zguduitoare de aviație, în 10 acte

cu: Brigitte Helm, Gustav Fröhlich, Fritz Kampers și Hugo Finher.

— Da! imediat. (după o mică pauză).

— La U., aveți local propriu, pentru doi învățători și locuință corespunzătoare.

— Vă mulțumesc! Mi-am luat ordinul de numire și am plecat.

Acum toată nădejdea-mi era în hartă, o deschideam mereu și mă uitam la comuna aleasă. Mi se părea că văd școala aievea pe hartă, cu grădină mare, frumoasă, cu tot materialul didactic necesar, cu bibliotecă, muzeu, o școală ideală...

Dar ia să mă uit odată bine: Ultima gară este într-adevăr în acea comună?

Da, într-adevăr. Ultima gară e U. Ce bine că mi-am ales aşa. În cazul când voi vedea că nu mă acomodez, trenul va fi aproape. Mă voi întoarce acasă la mama, că mai bine ca acolo, nu-i nicăieri.

Cu primul tren am părăsit București. Harta o păstram ca ochii din cap. Din când în când o desfăceam și mă uitam la... școala... mea. Si mintea îmi fugă neconitenit dela școală la gară și înapoi, făuriud mii de planuri.

(Va urma).

mai să ne dăm viață pentru ei. Si dacă noi nu vom mai trăi, să fiți voi, viteji ca smei din poveste.

Si lacramii îi umezeau ochii... Avea trei copii, pe care nu știa cine-i va crește...

Dar Transilvania, îmi era din ce în ce mai dragă. Credeam, că oamenii aceia, cari au suferit o mie de ani, ne vor mânca de bucurie, pe noi cei cari suferind sub altă stăpânire, am avut norocul să ajungem la libertate, cu un ceas mai devreme și am avut timp să picurăm o lacrimă și pentru ei.

Gândurile acestea îmi dădeau mai mult curaj de a pleca în lume...

Mă reped în oraș și-mi cumpăr o hartă. Imi concentrez în minte toate cunoștințele geografice despre Transilvania. Județul H... este cel mai românesc.

— Domnule, mă adresai unui domn care împărtea posturile cu multă bună voință...

— Cari posturi sunt vacante în județul H.?

— Nu căuta d-le posturi în Transilvania, d-ta n'ai cedit dispoziția d-lui ministru:

In amintirea Eroilor

In ziua de 27 August a. c., a fost o adevărată zi de înălțare sufletească pentru locuitorii comunei Dealu-Mare.

In această zi a avut loc inaugurarea și sfîntirea crucii-monument, ridicată în amintirea celor 17 eroi, căzuți în răsboiu pentru înfringerea neamului nostru românesc.

Tot această cruce va aminti generației viitoare pe întregitorul României, regale Ferdinand I, pe eroul Avram Iancu și Nicolae Ursu Horia, a căror portrete sunt introduse în cele trei brațe ale crucei, având la mijloc icoana Domnului Iisus Hristos.

Serviciul religios a fost oficiat de Pr. Secarea, protopopul Băilei, asistat de Pr. Ioachim Ivan, senator Podele și Pr. Simion Nosa din Vălișoara. Dl protopop D. Secarea, după terminarea serviciului religios, a tînuit o impresionantă vorbire numerosului public asistent, asemenea și d. Ilie Valea învățător. Ambii vorbitori resumând viteză soldatului nostru, au căutat să infiltreze în sufletul publicului sentimentul național. Dovedind că numai în fața acestor monumente, și prin astfel de fapte, vor vedea copiii, părții și moșii nostri, cum trebuie să cîștăm pe acei cari s-au jertfit pentru patrie.

In cîinstea oaspeților după terminarea programului religios s'a dat o mică gustare, iar după masă a fost o frumoasă petrecere populară cu dans.

Cu aceasta ocazie, în numele părților, fraților văduvelor și orfanilor, eroilor, aduc pe această cale cele mai vii mulțumiri St. domni mai jos notați, cari prin modestul lor obol donat, au ajutat cu adevărat la ridicarea acelei cruce-monument. Au donat câte 100 Lei: Dr. Iustin Pop, senator Deva, A. Creminescu, notar Vălișoara, Jand. Gh. Niculescu, serg. înstr. Turdaș. Câte 50 lei: Pr. I. Ivan, senator Podele, d-na și dl E. Creminescu, notar Rău-Bărbat, F. Suciu, Vălișoara, A. Popa, teolog Vălișoara, N. Stanciu, Vălișoara. Câte 30 Lei: Dr. Conda, adv. Deva și R. Resiga, Vălișoara. Câte 20 Lei: I. Iosif, șef de post Vălișoara, S. Băloșiu, dir. Brad și A. Vrăciu, Cluj. Câte 10 Lei: S. Bulz, Băița, T. Resiga, V. Huz, Vălișoara, T. Muntean, N. Adam, V. German, T. Muntean din Dealu-Mare, Gherman Nicolae, Peșterea. Câte 5 Lei: d. Ciomor, Deva, S. Junea Deva, M. Roman, Băița, P. Alba, T. Lazar, L. German și G. German, Tămaș Aron 3 lei și Nicolae Aron 2 Lei.

Rog pe bunul Dumoezeu să le dea și în viitor și mai mult, spre a putea ajuta căt mai multe acțiuni de felul acesta.

Vălișoreanul

Să luăm exemplu și să dăm atenție celor dornici de activitate

Demn de imitat este gestul făcut de tinerimea din comuna Hărtegană, județul Hunedoara.

Un număr de 30 membrii, tineri și bătrâni, din această comună, au înțeles că trebuie să muncească pt. răspândirea luminiș în massele populare, care se săbat în neștiință și mizerie, și din inițiativa d-rei Rafila Lascu, învățătoare în aceea comună, au pus bazele societății religioase „Sf. Gheorghe”.

Această societate care și trăește acum primele momente, luând ființă abia în Aprilie a. c., dă dovadă lumii de utilitatea ei și cauță a răspunde scopului propus.

In urma unei serioase pregătiri, a făcut un cor religios care, în zile de sărbătoare, dă răspunsurile liturgice.

Tot în cadrul Soc. „Sf. Gheorghe” s'a făcut mai multe serbări în Hărtegană cât și prin comunele vecine. O astfel de serbare s'a organizat și în comuna Nevoies.

La orele 4 p. m. în fața unui numeros public, plin de nerăbdare, are loc desfășurarea unui program plin de lucruri folosite.

S'a executat piesa „Căciula” cu succesorul dorit. Programul se termină cu un cuvânt de închidere rostit de parohul din Nevoies, care în fraze alese, mulțumește atât participanților cât și societății.

După serbare, participanții serbării, sunt distrași de muzica societății, până la ora 9, când programul ia sfârșit.

De menționat este faptul, că acești membrii, majoritatea bătrâni, dau cea mai perfectă dovadă de disciplină față de șef, conformându-se în total ordinelor date.

Participant

Informații

— Alegerile de episcopii în cele trei eparhii vacante: Huși, Caransebeș și Cetatea Albă se vor face în 19, 20, și 21 Oct. c.

— Pregătiri de războiu. Germania se pregătește din nou de războiu.

Toată atenția conducătorilor ei este îndreptată în această direcție.

Se spune că un inginer german a născut un soi de gaze otrăvitoare împotriva cărora nimănii nu se poate apăra cu nică un fel de mască.

— Nică Rusia-Sovetică nu se lasă mai prejos. În luna August infanteria borșovică a făcut marșuri — prin munții Caucazi, ca să fie obișnuiti și cu urcușurile pe munți, în caz de războiu.

Deasemeni aviația face zilnic exerciții aeriene.

— La Iași — s'a descoperit o școală de hoți. Elevii, — cari cercetau această școală, erau învățați cum să poate fura mai mult și și mai ușor.

Frumoasă învățătură.

— Casa Corpului didactic — are și un gimnaziu al ei. Cu timpul se zice că îl va transforma în liceu.

— Direcția vânătoare din ministerul agriculturii și domeniilor a autorizat pe data de 1 Sept. a. c. vânătoarea următoarelor specii de vânăt: fazanii, dropii, spurcaci, găinușele de alun, potârnichiile și prepelițile, porumbelii sălbatici, căsteli, turturele și cocosari. Găinile de fazan numai cu autorizația ministrului, asemenea și ursul.

— Recolta lîvezilor de pruni, anul acesta, a fost slabă.

Numai în județele: Hunedoara, Dâmbovița, Muscel, Argeș, și Arad, recolta este ceva mai bogată.

— Un bogătaș din America are o carte de aur, atât filele cât și scoarțele sunt făcute din aur. Se spune că e cea mai scumpă carte din lume.

— In Anglia este o femeie de 102 ani. Si lucru curios, ce a atrăs atenția întregi lumii, este că a început să-i apară câțiva dinți noi. Mai mulți medici studiază acest caz curios.

— Cel mai mare om din lume este un român ce se numește G. Ștefănescu. El are 2 metri și 42 cen. Are 173 kg. și poartă ghete numărul 57.

— Si ce vârstă credeți că are? Numai 20 ani.

— Se zice că în Abisinia (Africană) — s'a descoperit minele de aur ale regelui Solomon.

Iată împrejurările: mai mulți ingineri fiind angajați cu trasarea unei șosele, au trebuit să se folosească, pe alocuri, de dinamită. Cu astfel de ocazie au descoperit un tunel care ducea într-o peșteră; iar în această peșteră s'a găsit mai multe obiecte de aur.

— Episcopul romano catolic Mailath v'a vizita zilele acestea orașul nostru. Episcopul vine în vizitătoni canonice.

— Tot în cursul acestei săptămâni se spune că va sosi la Brad, ministerul Agriculturii și Domeniilor Voicu Nițescu.

— Guvernul a oprit funcționarea următoarelor secte religioase, ale căror învățători ating legile ţării: Inochentisti, Milenisti, Asoc. inter. a studenților în Biblie, Martorii lui Iehova, Penticostaliști, Biserica lui Dumnezeu apostolică, Nazarenii, Hlăstănenii, Adventiști-reformați și Secerătorii.

— Zilele acestea la Viena s'a deschis un congres catolic.

— In Lăpușna-Mureș s'a organizat o vânătoare regală.

Au luat parte și Suveranii Jugoslaviei.

— In ținutul Zarandului recolta porumbului e compromisă, fiind completă bătută de brumă.

— Sâmbătă 30 Sept. a. c. a avut la Gura-Barza intrunirea membrilor dela Soc. „Mica” cari cotizează la fondul de pensie.

Președintele adunării d. director Sieber deschide ședința la ora 8 seara.

După ce se face apelul nominal, se citește bugetul — și se supune aprobării generale gestiunea societății pe anul financiar 1932.

La ora 8 1/2 se închide ședința oficială.

— Împlinindu-se un an dela moartea generalului Coandă, fostul preș. al Soc. „Mica”, s'a oficiat un parastas Duminică dimineață în biserică Visarion din Capitală.

— Dolarul a avut o nouă scădere, fiind cotat la bursă numai cu 4,75 și trei sferturi.

— Actualmente se duc tratative în legătură cu importul vitelor din România în Cehoslovacia. O delegație va sosi în zilele acestea la București — pentru a se fixa condițiile de import.

— La Cluj s'a judecat zilele trecute un proces agrar ce a durat 461 ani.

— Balonul sovietic, de care ain scris și noi la timp, s'a ridicat în stratosferă Balonul a ajuns la 19.000 m. înălțime, depășind astfel înălțimea realizată de prof. Picard.

— Timpul cald din luna Sept. a îmbunătățit mult situația culturilor de porumb,

Suprafața semănătă cu porumb din anul acesta se ridică la 4.889.000 hectare.

— Ducându-se să incaseze darea, agentul fiscului din Ilia, însoțit de jandarmi, în comuna Lăpușul Superior, au fost bătuți, — de săteni, — cari erau înarmați cu topoare și ciomage. Jandarmii au făcut uz de arme.

Primul procuror Nestor și maiorul Pohcib, Comand. legiunei de jandarmi cereră cauzul.

— Duminică 8 Octombrie a. c. C. S. „Mica” va juca un match amical de football cu C. S. „Iancu Corvin” Hunedoara. Începutul va fi la ora 4 1/2 m., iar pentru publicul din Brad și jur, va pleca trenul Soc. dela Bis. ort. rom. la orele 3 1/2 fix.

— Se anunță că zilele trecute, în Indii o fetiță de 7 ani a dat naștere unui copil în greutate de 2 kgr. Amândoi se află în perfectă sănătate.

Da, în țările calde asemenea lucruri se mai pot întâmpla.

Poșta redacției și administrației

D-șa Eliza Lucaciu, func. în Satu Mare, este o prietenă sinceră a gazetei noastre.

Li mulțumim mult, mult de tot pentru felul cum știe să sprijine acțiunea noastră românească. (Am primit 24 abonați, vom expedia regulat gazetele).

Aceleași cuvinte de mulțumire vi se aduce și d-tră d-le Ilieșiu.

Articolul va apărea în numărul viitor.

Am primit ab. dela: d. Ing. I. Marinescu, dir. Soc. Zlatna, 100 lei; d. dr. Teodor Băbuția, medic Gurahonț, 80 lei; d. dr. M. Nicula, avocat, Hălmagiu 80 lei; d. Bontos, funcționar Baia de Criș, 40 lei; d. Maliu Bogoe agronom, Timișoara 60 lei; d. Miron Popovici, preot 30 lei; d. Candin Stanciu, preot, Blăjeni - Plaiu 30 lei; d. Bidu șef mine, 40 lei; d. I. Petrescu, Livadia, jud. Prahova, 80 lei; d. Winkler 40 lei; Societatea culturală „Sonda” Löben Austria, 100 lei; d. Silviu Moldovan Hălmagiu 80 lei; d. Gh. Glava - Brădișor 80 lei, d. Ștefan Martinu, 40 lei; d-șa I. Boșcăneanu, inv. Simeria 80 lei; d. Emil Marc, Gura-Barza, 25 lei; d. Rudolf Lövinger, 40 lei; d. Avram Mihoc Musariu 25 lei; Prin d. Crișciu am primit abonamentul d-lor: Balșa, 12 lei, Faur Vasile 40 lei, Doț Gligor, 25 lei; Gh. Dineș, 50 lei; Visalor Jurca, 50 lei, Moța Vichente 25 lei; Doț Ion 25 lei; Popa Hh. 25 lei; Radu I. 50 lei; Lupea N. I. N. 25 lei, Augustin Achim 20 lei, Sicoie Ludovic 25 lei Gh. Grecu, 50 lei; Faur Adam 25 lei; Bărășeanu A. 25 lei; Ometa N. 40 lei; d-șa Zoie P. 40 lei; Golcea N. I. Vis. 50 lei, Marc Ion, 30 lei; Rudean 20, lei; Rus Ioachim 25 lei; Popa Achim 50 lei, Aleta P. 50 lei; Crișan I. 40 lei; Iga T. I. Gh. 25 lei; Ometa Gh. 25 lei; Faur Gh. I. Vis. 25 lei; Borza Anghel 25 lei; Marc Emil 25 lei; d-na Elena Giurgiu, inv. Tărunari Hălmagiu, 40 lei; d. Tănase, minier — Crișan 15 lei.

REDACTOR RESPONSABIL:
G. E. CAMBER